

ЛОСЮК Тарас Тарасович

*командир 3 відділення 112 навчальної групи
факультету забезпечення державної
безпеки Київського інституту
Національної гвардії України*

Науковий керівник:

ДАШКОВСЬКИЙ Анатолій

Вікторович

*викладачка факультету державної безпеки
Київський інститут Національної гвардії
України*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ В УКРАЇНІ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ТЕРОРИЗМУ

Терористична діяльність як засіб досягнення протиправних цілей активно використовується наприкінці минулого століття, еволюціонуючи завдяки стрімкому розвитку технологій і переходу в інформаційний простір.

В сучасній юридичній науці немає системного ґрунтового бачення інформаційних правопорушень та, відповідно, наукових розробок щодо ефективної їм протидії, відсутнє уніфіковане бачення визначення поняття “інформаційний тероризм”. Питання стало особливо актуальним під час «гібридної війни» Росії проти України. Однак, розробка методів протидії цьому виду злочинів значно відстає від потреб правоохоронних органів. Дослідники вважають, що інформаційний тероризм — це нова форма терористичної діяльності, спрямована на тимчасове або незворотне виведення з ладу інформаційної інфраструктури держави, створюючи тяжкі наслідки для суспільства, держави та особистості.

Масове та досить швидке поширення інформаційного тероризму обумовлене широким запровадженням інформаційно-телекомунікаційних систем у всіх сферах життєдіяльності суспільства [1, с. 254].

Сучасний тероризм активно використовує інформаційно-психологічні технології для впливу на свідомість і громадську думку через глобальні комунікації. Основними інструментами терористів стали телебачення та кіберпростір. Найбільшу загрозу становить кібертероризм, що використовує новітні технології для планування та виконання атак. Актуальним є блокування сепаратистських інтернет-ресурсів "ДНР/ЛНР", які поширюють небезпечну інформацію та пропагують екстремізм, тероризм і повалення конституційного ладу в Україні.

Занепокоєння викликає активне використання спецслужбами РФ соціальних мереж, таких як "ВКонтакте" і "Однокласники", для впливу на молодь і формування у них антигромадських поглядів через пропаганду сепаратизму.[2]

Керуючись необхідністю організації ефективної та дієвої протидії агресору (в т.ч. й в інформаційному просторі), правники визначили за доцільне на рівні відповідних профільних комітетів ВР України розглянути можливість внесення змін до: національного законодавства в частині передбачення механізму позбавлення громадянства за здійснення інформаційного тероризму, за аналогією з тим, як це зробили окремі європейські держави (зокрема Франція); - Кримінального кодексу України в частині посилення кримінальної відповідальності за розповсюдження публічних закликів до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, зокрема з використанням ресурсів мережі Інтернет; - прийняття законопроекту, який дозволить на законних підставах на час дії воєнного стану за спрощеною процедурою (без обов'язкового отримання рішення суду) блокувати можливість перегляду на території України Інтернет ресурсів, діяльність яких загрожує територіальній цілісності України та безпеці її громадян (не зважаючи на місце їх реєстрації чи фізичне розташування технічного обладнання).

Зусиллями юристів України розроблено низку рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення протидії тероризму.

Жайворонок О.І. робить висновки, що всеосяжного міжнародного документа з питань боротьби з інформаційним тероризмом, який був би спеціально спрямований на запобігання і припинення використання телекомунікаційних технологій терористами, поки немає. До того ж міжнародне співтовариство досі не дійшло згоди щодо утвердження на міжнародному рівні єдиного визначення терміну «тероризм». Законопроекти були далеко не новими і протягом тривалого часу вони безуспішно лобіювались національними органами безпеки, натикаючись на великий опір у парламенті, і були прийняті тільки після терактів. [3]

Найефективнішим у довгостроковій перспективі заходом протидії тероризму в Європі експерти вважають боротьбу з пропагандою радикального ісламу, з кібертероризмом і пропагандою тероризму, що являють собою ключові складники боротьби з інформаційним тероризмом. Зроблено висновок про те, що публічне управління у сфері протидії інформаційному тероризму може бути ефективним лише за умови тісної співпраці державних органів і громадських організацій, об'єднань та окремих громадян.

В Україні, враховуючи міжнародний досвід, зроблено значні кроки в боротьбі з тероризмом: створено Антитерористичний центр при СБУ, а правовою основою є Конституція, Кримінальний кодекс, Закон «Про боротьбу з тероризмом» (2003 р.) та інші нормативні акти і міжнародні договори.

Отже, треба зазначити, що терористична діяльність у сучасних умовах зазнала значної еволюції та набрала нових форм, зокрема через розвиток інформаційних технологій. Одним із актуальних викликів для України є боротьба з інформаційним тероризмом у контексті ведення Росією гібридної війни, що

включає пропаганду, поширення небезпечної інформації та маніпуляції свідомістю, особливо молоді.

Наукова спільнота не має чіткого визначення поняття «інформаційний тероризм», і дослідження в цій сфері відстають від практичних потреб. Зокрема, в Україні є пропозиції посилити законодавчі заходи для протидії інформаційним загрозам, такі як блокування небезпечних Інтернет-ресурсів під час воєнного стану, посилення відповідальності за публічні заклики до насильницьких дій проти держави та впровадження механізму позбавлення громадянства за здійснення інформаційного тероризму.

Окрім цього, міжнародна співпраця у протидії інформаційному тероризму залишається недостатньо розвинутою через відсутність єдиного підходу до визначення терміну «тероризм» та відповідних правових норм, існує нагальна потреба у вдосконаленні законодавчої та практичної бази для ефективної боротьби з тероризмом, особливо в інформаційній сфері.

Список використаних джерел:

1. Кондратьєв Я. Ю. Тероризм: сучасний стан та міжнародний досвід боротьби : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Я. Ю. Кондратьєв, В. В. Романюта. - К, 2005. - С. 254-257.
2. Черниш Р., Осауленко І. Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України «Щодо окремих аспектів протидії інформаційному тероризму в сучасних умовах» 2016р. URL:http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/6013/1/PTDMDAU_2016_367-369.pdf (дата звернення: 12.10.2024)
3. Жайворонок О.І. «Міжнародний досвід протидії інформаційному тероризму та його імплементація в Україні.» Наукова стаття. 2020 р. URL: <https://doi.org/10.32836/2310-9653-2020-1.18> (дата звернення: 12.10.2024).